Lieta Nr.A42465507
AA43-0331-09/2

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 27.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja U.Mihailova,
tiesneši S.Kanenberga un E.Puriņš,

piedaloties pieteicēju *I.M.*, *A.G.* un *A.J.* pārstāvim *K.Z.*, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Satiksmes ministrijas pārstāvei Lienei Priedītei - Kancēvičai, un trešās personas valsts akciju sabiedrības „Latvijas dzelzceļš" pārstāvei *I.K.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *I.M.*, *A.G.* un *A.J.* pieteikumu par Satiksmes ministrijas faktisko rīcību, nesniedzot atbildes pēc būtības saistībā ar 2006.gada 15.augusta iesniegumiem, kā arī par atbildes nesniegšanu uz 2006.gada 27.septembra sūdzībām par iestādes faktisko rīcību, sakarā ar *I.M.*, *A.G.* un *A.J.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 30.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 15.augustā *I.M.*, *A.G.* un *A.J.* (turpmāk arī – pieteicēji) iesniedza iesniegumu Satiksmes ministrijai, kurā lūdza lemt par dzīvojamās mājas, kas atrodas Rīgas rajonā, Stopiņu novadā, „Acones dzelzceļa stacija" izslēgšanu no valsts akciju sabiedrības „Latvijas dzelzceļš" (turpmāk arī – VAS „Latvijas dzelzceļš" vai trešā persona) pamatkapitāla, nodot to Stopiņu novada domei, tādējādi ļaujot pieteicējiem privatizēt minētajā mājā pieteicējiem izīrēto dzīvojamo platību – dzīvokļus Nr.1, 3, 5 (turpmāk arī – Dzīvokļi).

[2] 2006.gada 5.septembrī Satiksmes ministrija sniedza pieteicējiem atbildes Nr.01-131/G-335, Nr.01-131/M-333, Nr.01-131/J-336, norādot, ka starp pieteicējiem un trešo personu 2003.gada 1.oktobrī tika noslēgts civiltiesisks darījums, kas saskaņā ar likumu „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" (turpmāk – Dzīvokļu privatizācijas likums) garantē īrniekiem piešķirtās tiesības – iegūt īrēto dzīvokli īpašumā. Ar trešās personas lēmumiem pieteicējiem ir aizskartas tiesības, kuras var aizsargāt ar Administratīvā procesa likuma noteikumiem, kas nosaka pieņemtā pārvaldes lēmuma (administratīvā akta) apstrīdēšanu (pārsūdzēšanu).

Satiksmes ministrija izvērtēja pieteicēju iesniegumam pievienotos dokumentus un konstatēja, ka par Acones stacijas ēkas atsavināšanu trešā persona vēl nav lēmusi. Ja pēc trešās personas lēmuma pieteicēji uzskatīs, ka

viņu ar likumu aizsargātās tiesības ir aizskartas, tad viņiem ir tiesības vērsties pie trešās personas valdes. Trešā persona nav Satiksmes ministrijas padotībā un līdz ar to trešās personas lēmumu pieteicējiem jāpārsūdz Administratīvajā rajona tiesā.

Acones stacijas ēka atrodas uz zemesgabala ar nosaukumu ,,Acones stacija" (kadastra Nr.80960030723), kas 2006.gada 16.jūnijā ierakstīta Stopiņu pagasta zemesgrāmatā tai atvērtajā nodalījumā Nr.100000228030 un kuru satiksmes ministrs ar 2006.gada 5.septembra aktu ir nodevis trešās personas valdījumā. Šis fakts apliecina, ka zemes, uz kuras atrodas Acones stacijas ēka, iegūšanai īpašumā ir ierobežojumi, kas izriet no Dzelzceļa likuma 15.panta pirmās daļas noteikumiem. Šādas situācijas reglamentācija ir noteikta Dzīvokļu privatizācijas likuma 7.panta pirmajā daļā.

Likuma ,,Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 14.panta trešās daļas noteikumi reglamentē gadījumu, kurā ēku (būvju) īpašums pārstāj pastāvēt kā patstāvīgs īpašuma tiesību priekšmets. Šāda situācija neizbēgami veidosies, VAS ,,Latvijas dzelzceļš" pieņemot lēmumu par Acones stacijas ēkas izņemšanu no pamatkapitāla, no kā izriet, ka, lai realizētu nekustamā īpašuma vienotības principu, kas izriet no Civillikuma 968.panta noteikumiem, atsavināšanas ierobežojums tiks attiecināts arī uz Acones stacijas ēku.

[3] 2006.gada 27.septembrī pieteicēji iesniedza Satiksmes ministrijai sūdzību par iestādes faktisko rīcību. Sūdzībā, citstarp, norādīts Satiksmes ministrija 2006.gada 5.septembra vēstulē nesniedza pieteicējiem atbildi uz iesniegumu pēc būtības, proti, nepieņēma lēmumu attiecībā uz pieteicēju lūgumu – izslēgt māju no trešās personas pamatkapitāla un nodot to privatizācijai.

2006.gada 10.oktobrī Satiksmes ministrija pieteicēju sūdzību par iestādes faktisko rīcību pārsūtīja trešajai personai.

[4] 2007.gada 26.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēju pieteikums par Satiksmes ministrijas faktisko rīcību, kas izpaudusies kā atbilžu nesniegšana uz 2006.gada 15.augusta iesniegumu un 2006.gada 27.septembra sūdzību, atzīšanu par prettiesisku, pienākumu uzlikšanu sniegt atbildes uz minētajiem iesniegumiem pēc būtības, kā arī labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Pieteikumos norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Satiksmes ministrija ar 2006.gada 5.septembra vēstuli ir sniegusi sava veida informāciju, bet nesniedza pieteicējiem atbildi pēc būtības, izdodot administratīvo aktu – izslēgt dzīvojamo māju ,,Acones dzelzceļa stacija" Rīgas rajonā, Stopiņu novadā no VAS ,,Latvijas dzelzceļš" pamatkapitāla un nodot to Stopiņu pagasta domei privatizācijai.

[4.2] Saskaņā ar likuma ,,Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" 3.pantu valsts un pašvaldību institūcijām ir jāpieņem iesniegumi, sūdzības un priekšlikumi, savas kompetences ietvaros un šajā likumā noteiktajos termiņos tie jāizskata, jāpieņem

attiecīgs lēmums un jādod iesniedzējam atbilde. Savukārt saskaņā ar minētā likuma 8.panta pirmās daļas 2. un 3.punktu iestādei ir jāpieņem lēmums 15 vai 30 dienu laikā, atkarībā no tā, vai iestādei lēmuma pieņemšanai ir nepieciešams saņemts papildus ziņas.

[4.3] Tā kā līdz pat šim brīdim no Satiksmes ministrijas pieteicēji nav saņēmuši lēmumu par iesnieguma izskatīšanas termiņa pagarināšanu, ne lēmumu par 2006. gada 15.septembra iesniegumu un 2006.gada 27.septembra sūdzību, tad Satiksmes ministrijas bezdarbība, kas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 89.panta otrajai daļai ir iestādes faktiskā rīcība, kas liedz pieteicējiem privatizēt Dzīvokļus, bet nelabvēlīga administratīvā akta gadījumā, apstrīdēt šo lēmumu tiesā.

[5] 2007.gada 18.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts Satiksmes ministrijas (turpmāk arī – atbildētāja) paskaidrojums, kuros atbildētāja norāda, ka pieteikumu neatzīst. Paskaidrojumos norādīts, ka pieteikums kā nepamatots noraidāms turpmāk minēto iemeslu dēļ.

[5.1] Savu 2006.gada 15.augusta iesniegumu pieteicēji ir adresējuši valsts aģentūrai „Mājokļa aģentūra" un Satiksmes ministrijai un iesniegumā pieteicēji lūdza abām iestādēm lemt par Dzīvokļu nodošanu privatizācijai. Satiksmes ministrija 2006.gada 5.septembrī sniedza pieteicējiem atbildi, ar kuru izteikts Satiksmes ministrijas viedoklis par iesniegumā norādīto.

[5.2] Pieteicēju 2006.gada 27.septembra sūdzību Satiksmes ministrija ar 2006.gada 10.oktobra vēstuli pārsūtīja trešajai personai atbildes sniegšanai.

[5.3] „Acones dzelzceļa stacija" Rīgas rajonā, Stopiņu novadā, kas līdz šim ir VAS „Latvijas dzelzceļš" bilancē un atbilstoši tehniskās inventarizācijas dokumentiem nav dzīvojamā ēka (stacijas ēkas lietderīgā platība 432.3m^2, tajā skaitā dzīvokļu platība 178.86m^2, jeb 41.4% no kopējās lietderīgās platības), bet gan dienesta tehniskā ēka – stacija, tā atrodas valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras zemes nodalījuma joslā. Dzīvojamās mājas valsts akciju sabiedrība „Latvijas dzelzceļš" nodeva Centrālajai dzīvojamo māju privatizācijas komisijai 1999.gadā. Dzīvokļu privatizācijas likums nav attiecināms uz dienesta tehniskajām ēkām, kurās atrodas dzīvokļi.

[5.4] Pieteicējiem nav nekāda pamata prasīt, pamatojoties uz Dzīvokļu privatizācijas likuma pārejas noteikumu 21.punktu, nodot ēku to pilsētu un pagastu pašvaldību īpašumā, kuru administratīvajā teritorijā attiecīgās mājas atrodas.

[6] 2007.gada 12.oktobrī tiesā saņemts VAS „Latvijas dzelzceļš" paskaidrojums, kuros trešā persona norāda turpmāk minēto.

[6.1] Acones dzelzceļa stacijas ēka atbilstoši tehniskās inventarizācijas dokumentiem nav dzīvojamā ēka (stacijas ēkas lietderīgā platība 432.3m^2, tajā skaitā dzīvokļu platība 178.86m^2, jeb 41.4% no kopējās lietderīgās platības), bet gan dienesta tehniskā ēka–stacija. Dzīvojamās mājas trešā persona nodeva Centrālajai dzīvojamo māju privatizācijas komisijai 1999.gadā. Dzīvokļu

privatizācijas likums nav attiecināms uz dienesta tehniskajām ēkām, kurās atrodas dzīvokļi.

[6.2] VAS „Latvijas dzelzceļš" piederošo nekustamo īpašumu var atsavināt trešajām personām pārdodot to izsolē. VAS „Latvijas dzelzceļš" valde un padome pieņēma lēmumu par izsoles rīkošanu. Izsolē var piedalīties jebkura fiziska vai juridiska persona.

[6.3] Saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 8.pantu personai, kura iegūs ēku īpašumā, pirkuma līgumā tiks noteikts pienākums, pārjaunot esošos īres līgumus ar dzīvokļu īrniekiem. Minētais lēmums ir paziņots Stopiņu novada domei un Acones stacijas īrniekiem.

[7] Ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 30.novembra spriedumu Administratīvā rajona tiesa nosprieda:

1) noraidīt *A.G., I.M., A.J.* pieteikumus daļā par Satiksmes ministrijas faktiskās rīcības, kas izpaudusies kā atbilžu nesniegšana uz 2006.gada 15.augusta iesniegumu un 2006.gada 27.septembra sūdzību, atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu sniegt atbildes uz minētajiem iesniegumiem pēc būtības;

2) izbeigt tiesvedību *A.G., I.M., A.J.* pieteikumu daļā par pienākumu uzlikšanu Satiksmes ministrijai izdot administratīvo aktu.

[8] Par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 30.novembra spriedumu lietā pieteicēji iesniedza apelācijas sūdzību. Spriedumu uzskata par nepamatotu, prettiesisku un pilnā mērā atceļamu tālāk norādīto iemeslu dēļ.

[8.1] Satiksmes ministrija ir uzskatāma par kapitālsabiedrības akcionāru, kuram ir jāpilda akcionāra funkcijas, tajā skaitā, atbilstoši Dzīvokļu privatizācijas likuma pārejas noteikumu 13.punktam jālemj par ēkas „Acones dzelzceļu stacija" izslēgšanu vai neizslēgšanu no VAS „Latvijas dzelzceļš" pamatkapitāla un nodošanu valsts aģentūrai vai Stopiņu novadu domei.

[8.2] Tiesa ir nepamatoti vērtējusi pieteicēju iesniegumus pēc būtības, proti, sprieduma [17] punktā ir vērtējusi, ka konkrētajā gadījumā „Acones dzelzceļu stacija" nav uzskatāma par privatizācijas objektu Dzīvokļu privatizācijas likuma izpratnē. Šajā gadījumā strīds ir par Satiksmes ministrijas faktisko rīcību, bet ne par to, kādam būtu jābūt administratīvajam aktam šajā gadījumā, jo līdz pat šim brīdim Satiksmes ministrija administratīvo aktu nav izdevusi.

[9] Tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos par apelācijas sūdzību VAS „Latvijas dzelzceļš" norāda, ka pieteicēju apelācijas sūdzība ir noraidāma turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[9.1] VAS „Latvijas dzelzceļš" ir valsts kapitālsabiedrība, kurā visas kapitāla daļas vai balsstiesīgās akcijas pieder valstij, un Satiksmes ministrija saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 24.aprīļa noteikumu Nr.242 „Satiksmes ministrijas nolikums" 25.11.apakšpunktu ir VAS „Latvijas dzelzceļš" valsts kapitāla daļu turētāja.

[9.2] Galvenie principi valsts kapitālsabiedrībai ir definēti likumā „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām", un VAS „Latvijas dzelzceļš" organizatoriskā uzbūve un darbība ir stingri reglamentēta atbilstoši likuma prasībām.

[9.3] Ievērojot, ka Satiksmes ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja VAS „Latvijas dzelzceļš" un saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām" 12.panta pirmo daļu likumā paredzētos kapitāla daļu turētāja lēmumus attiecībā uz VAS „Latvijas dzelzceļš" pieņem Satiksmes ministrijas valsts sekretārs. Savukārt likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām" 75.panta otrā daļa nosaka, ka akcionāru sapulces kompetencē esošos lēmumus pieņem akciju turētāja pārstāvis – tātad Satiksmes ministrijas valsts sekretārs, nevis Satiksmes ministrija kā valsts iestāde. Pieteicēji bija griezušies ar iesniegumu pie Satiksmes ministrijas kā pie valsts iestādes, nevis konkrēti pie ministrijas valsts sekretāra kā VAS „Latvijas dzelzceļš" akciju turētāja pārstāvja.

[9.4] Likumdevējs ir noteicis stingru kārtību, kādā tiek sasauktas akcionāru sapulces un izskatīti akcionāru sapulces kompetencē esošie jautājumi, proti, vispirms visi jautājumi tiek izskatīti akciju sabiedrības valdē, bet pēc tam arī padomē, un tikai tad tie tiek virzīti akcionāru sapulcei – akciju turētāja pārstāvim galīgā lēmuma pieņemšanai. No valsts akciju sabiedrības kā komersanta viedokļa raugoties, jāuzsver, ka jebkurš jautājums, kas skar valsts kapitālsabiedrības mantu, un, it īpaši, ir saistīts ar pamatkapitāla samazināšanu, sākotnēji ir risināms valsts kapitālsabiedrības valdē.

[9.5] Atbilstoši tehniskās inventarizācijas dokumentiem Acones dzelzceļa stacijas ēka nav dzīvojamā māja, bet gan dienesta tehniskā ēka – stacija. Dzīvokļu privatizācijas likums nav attiecināms uz dienesta tehniskajām ēkām, kurās atrodas dzīvokļi.

[10] Tiesas sēdē pieteicēju pārstāvis apelācijas sūdzību uzturēja, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

Atbildētāja pārstāve apelācijas sūdzību neatzina.

Trešās personas pārstāve apelācijas sūdzību neatzina uz rakstveida paskaidrojumos norādītajiem motīviem.

Motīvu daļa

[11] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pamatota un pieteikums ir apmierināms.

[12] No lietas materiāliem Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēji izsaka lūgumu nodot privatizācijai Dzīvokļus.

Ņemot vērā minēto, Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēji lūdz izdot labvēlīgu administratīvo aktu – pieņemt lēmumu par dzīvokļu Nr.1, 3,

5 Rīgas rajonā, Stopiņu novadā mājā ,,Acones dzelzceļa stacija" nodošanu privatizācijai.

Sākotnēji apgabaltiesa pārbauda, vai pieteicēju prasījums ir izskatāms administratīvā procesa kārtībā.

[13] Dzīvokļu privatizācijas likums nosaka valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizācijas kārtību, un tā mērķis ir attīstīt nekustamā īpašuma tirgu un veicināt dzīvojamo māju sakopšanu, aizsargājot iedzīvotāju intereses.

Tas nozīmē, ka dzīvokļu privatizācija bija viena no ekonomiskās reformas sastāvdaļām valstī. Privatizācijas process ir ar publiski tiesisku mērķi – valstij un pašvaldībai ir pienākums valstī notiekošās ekonomiskās reformas ietvaros noteiktā laikā veikt īpašuma objektu privatizāciju. Ekonomiskās reformas ietvaros paredzētā valsts un pašvaldību īpašuma privatizācija, kas nodrošina ekonomikas pāreju uz tirgus attiecību principiem, ir valsts politikas jautājums.

Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka valsts rīcība, kas saistīta ar dzīvojamo māju privatizāciju, ir darbība publisko tiesību jomā un jautājumu izlemšana par dzīvojamo māju nodošanu privatizācijai ir darbība valsts pārvaldes jomā.

[14] Dzīvokļu privatizācijas likuma 74.panta pirmā daļa paredz, ka visas valsts un pašvaldību dzīvojamās mājas, kuras līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai nodotas ekspluatācijā, nododamas privatizācijai, izņemot šajā likumā minētos gadījumus.

Savukārt likuma pārejas noteikumu 3.punkts ar šā likuma spēkā stāšanās dienu aizliegts atsavināt, ieķīlāt un apgrūtināt ar lietu tiesībām valsts un pašvaldību dzīvojamās mājas vai to daļas, kā arī valsts un pašvaldību uzņēmējsabiedrību pamatkapitālā iekļautās dzīvojamās mājas vai to daļas, ja tajās esošie dzīvokļi tiek izīrēti un neapdzīvojamās telpas tiek iznomātas, izņemot šā likuma 9.pantā un 74.panta ceturtajā daļā paredzētos gadījumus.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka likumdevējs ir precīzi paredzējis, ka arī tādas dzīvojamās mājas, kas iekļautas valsts kapitālsabiedrību pamatkapitālā, ir nododamas privatizācijai Dzīvokļu privatizācijas likuma noteiktajā kārtībā.

Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēju prasījums par Dzīvokļu nodošanu privatizācijai ir izskatāms administratīvā procesa kārtībā.

[15] No lietas materiāliem Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēji ir Dzīvokļu īrnieki Dzīvokļu privatizācijas likuma izpratnē. Tādējādi apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējiem ir subjektīvās tiesības ierosināt Dzīvokļu privatizāciju.

[16] Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēji 2006.gada 15.augusta iesniegumā Satiksmes ministrijai ir izteikuši analogu prasījumu pieteikumā minētajam. Līdz ar to apgabaltiesa nevērtē Satiksmes ministrijas faktiskās rīcības atbilstību likumam ,,Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas

kārtība valsts un pašvaldību institūcijās, bet pārbauda, vai pieteicēji ir ievērojuši lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēji sākotnēji ar iesniegumiem, no kuriem ir iespējams secināt, ka pieteicēji lūdz nodot privatizācijai Dzīvokļus, ir vērsušies Satiksmes ministrijā. Apgabaltiesa konstatē, ka ministrija pēc būtības ir izskatījusi iesniegumus, bet norādījusi, ka pieteicējiem ar šāda satura lūgumu bija jāvēršas VAS „Latvijas dzelzceļš" valdē.

Attiecīgi pieteicēju 2006.gada 27.septembra iesniegumus Satiksmes ministrija nosūtījusi atbildes sniegšanai VAS „Latvijas dzelzceļš" valdes priekšsēdētājam.

No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka Satiksmes ministrija ir atzinusi, ka jautājums ir VAS „Latvijas dzelzceļš" kompetencē, tomēr 2006.gada 15.augusta iesniegumu ir izskatījusi un tikai 2006.gada 27.septembra iesniegumus nosūtījusi pēc piekritības valsts akciju sabiedrībai „Latvijas dzelzceļš" jautājuma izlemšanai pēc būtības.

[17] Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka valsts kapitālsabiedrības kā privāto tiesību subjekti neiekļaujas valsts pārvaldes hierarhijā. Tomēr dzīvojamo māju privatizācijas jautājumi ir publisko tiesību jautājumi un privātpersonai publisko tiesību jomā ir nepieciešama īpaša aizsardzība.

Satiksmes ministrija uzskata, ka pieteicējiem par Dzīvokļu privatizāciju sākotnēji bija jāvēršas valsts akciju sabiedrības „Latvijas dzelzceļš" valdē un šādi VAS „Latvijas dzelzceļš" lēmumi ir pārsūdzami tiesā.

Likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām" 12.panta pirmā daļa paredz, ja valsts kapitāla daļu turētājs ir ministrija, šajā likumā paredzētos kapitāla daļu turētāja lēmumus pieņem ministrijas valsts sekretārs vai ar valsts sekretāra rīkojumu noteikta cita ministrijas amatpersona, kurai ir visas normatīvajos aktos paredzētās kapitāla daļu turētāja pārstāvja tiesības, pienākumi un atbildība. Likuma 75.pants paredz, ka valsts akciju sabiedrības pārvaldi īsteno akcionārs – valsts –, akcionāru sapulce, valde un padome (ja tāda ir). Akcionāru sapulces kompetencē esošos lēmumus pieņem akciju turētāja (valsts kapitāla daļu turētāja) pārstāvis.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka valsts kapitāla daļu turētājs VAS „Latvijas dzelzceļš" ir Satiksmes ministrija. Tādējādi Satiksmes ministrijas administratīvais vadītājs – valsts sekretārs – vienlaikus ir VAS „Latvijas dzelzceļš" akciju turētāja pārstāvis.

[18] Likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām" 98.pants paredz, ka valde lemj par nekustamā īpašuma iegūšanu, atsavināšanu un apgrūtināšanu ar lietu tiesībām. Saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām" 98.panta pirmo daļu valde pieņem lēmumus visos sabiedrības darbības jautājumos, izņemot tos, kuros lēmumus saskaņā ar šo likumu un sabiedrības statūtiem pieņem attiecīgi

akcionārs – valsts vai pašvaldība, akcionāru sapulce un padome, un no panta ceturtās daļas 4.punkta izriet, ka, tai skaitā, arī par nekustamā īpašuma iegūšanu, atsavināšanu un apgrūtināšanu ar lietu tiesībām.

Ņemot vērā, ka lēmuma pieņemšana par dzīvojamās mājas nodošanu privatizācijai ir darbība valsts pārvaldes jomā un ka atbilstoši Administratīvā procesa likumam par iestādi ir atzīstams tiesību subjekts, kuram ar normatīvo aktu piešķirtas noteiktas valsts varas pilnvaras valsts pārvaldes jomā, Administratīvās apgabaltiesas ieskatā valsts akciju sabiedrības „Latvijas dzelzceļš" darbības pieteicēju iesnieguma izskatīšanā ir vērtējamas saskaņā ar Administratīvā procesa likumu.

No lietas materiāliem Administratīvā apgabaltiesa secina, ka VAS „Latvijas dzelzceļš" valde nav lēmusi par pieteicēju 2006.gada 27.septembra iesniegumiem.

[19] No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteicēji iesniegumu par Dzīvokļu nodošanu privatizācijai ir iesnieguši Satiksmes ministrijā, valsts akciju sabiedrībā „Latvijas dzelzceļš" un valsts aģentūrā „Mājokļu aģentūra".

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka normatīvajos aktos nav noteikta precīza kārtība, kura institūcija ir atbildīga par privatizācijas ierosinājuma izskatīšanu, ja dzīvoklis, par kuru iesniegts privatizācijas ierosinājums, atrodas ēkā, kas ir iekļauta valsts kapitālsabiedrības pamatkapitālā. Neviena no minētajām institūcijām pieteicēju iesniegumu pēc būtības nav izskatījusi un lēmumu šajā jautājumā nav pieņēmusi. Tādējādi valsts institūciju nesaskaņotās rīcības rezultātā pieteicējiem nav bijis iespējas realizēt Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības saņemt atbildi uz iesniegumu par administratīvā akta izdošanu.

Administratīvās apgabaltiesas ieskatā nav pamatots atbildētājas viedoklis, ka pieteicēju vēršanās Satiksmes ministrijā nav uzskatāma par pieteicējas vēršanos pie Satiksmes ministrijas valsts sekretāra kā pie VAS „Latvijas dzelzceļš" akciju turētāja pārstāvja.

Satiksmes ministrija ir publisko varu realizējošā iestāde, kura ir atbildīga par publisko tiesību normatīvo aktu ievērošanu arī tajās jomās, kas deleģētas valsts izveidotām kapitālsabiedrībām, konkrēti, VAS „Latvijas dzelzceļš". Satiksmes ministrija nodrošina valsts kā kapitālsabiedrības īpašnieces saikni ar kapitālsabiedrību kā privāto tiesību subjektu. Attiecīgi publisko tiesību jomā tieši Satiksmes ministrijai būtu jānodrošina privātpersonu saikne ar ministrijas pārziņā esošu kapitālsabiedrību, lai aizsargātu privātpersonas subjektīvās publiskās tiesības.

Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēju vēršanās Satiksmes ministrijā, lūdzot lemt par Dzīvokļu nodošanu privatizācijai, ir uzskatāma par lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtības ievērošanu.

Apgabaltiesa uzskata, ka tādējādi pieteicēji attiecībā uz prasījumu par labvēlīga akta izdošanu ir ievērojuši iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību

un ka pieteicēji pieteikumu par Satiksmes ministrijas 2006.gada 5.septembrī pieņemto lēmumu ir iesnieguši likumā noteiktajā termiņā.

[20] Dzīvokļu privatizācijas likuma 74.panta pirmā daļa paredz, ka visas valsts un pašvaldību dzīvojamās mājas, kuras līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai nodotas ekspluatācijā, nododamas privatizācijai, izņemot šajā likumā minētos gadījumus. Atbilstoši panta astotajai daļai nedzīvojamās ēkās (skolās, stacijās un citās tamlīdzīgās ēkās) esošie dzīvokļi netiek privatizēti saskaņā ar šo likumu.

Satversmes tiesa 2002.gada 11.novembra spriedumā lietā „Par 1999.gada 7.jūlija Ministru kabineta rīkojuma Nr.321 „Par valsts akciju sabiedrības „Valsts nekustamā īpašuma aģentūra" pamatkapitāla grozīšanu" daļā par ēkas Rīgā, Kaļķu ielā 24, iekļaušanu VAS „Valsts nekustamā īpašuma aģentūra" pamatkapitālā atbilstību Dzīvokļu privatizācijas likuma 74.panta pirmajai, trešajai un ceturtajai daļai un pārejas noteikumu 3. un 13.punktam" atzina, ka saskaņā ar Dzīvokļu privatizācijas likumu valsts daudzdzīvokļu dzīvojamā māja ir valstij piederoša ēka, kurā saskaņā ar mājas inventarizācijas plānu ir vismaz divi dzīvokļi. No tā nepārprotami izriet likumdevēja mērķis atzīt ikvienu izīrētu dzīvokli valstij piederošā daudzdzīvokļu mājā par privatizācijas objektu. Tādējādi, ņemot vērā ēkas [..] jaukto izmantošanu un Dzīvokļu privatizācijas likuma mērķi — aizsargāt iedzīvotāju intereses, ēkas statuss būtu nodalāms atsevišķi dzīvojamai un nedzīvojamai daļai.

Spriedumā norādīts, ka termins „ēkas statuss" ir saprotams divējādi. Pirmkārt, kā ēkas tiesiskā valdītāja noteiktais galvenais ēkas lietošanas veids, kas paredzēts ieraksta izdarīšanai ēkas tehniskās inventarizācijas lietā un nekustamo īpašumu valsts kadastrā nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanas un kadastrālās vērtēšanas vajadzībām. Otrkārt, kā ēkas statuss, kas noteikts atbilstoši Dzīvokļu privatizācijas likuma normām un mērķim, proti, par privatizācijas objektu tiek atzīta ikviena valstij piederoša daudzdzīvokļu māja, kurā saskaņā ar mājas inventarizācijas plānu ir vairāk nekā viens dzīvoklis. [..] Ar terminu „neapdzīvojama ēka" [..]Dzīvokļu privatizācijas likuma izpratnē saprotamas specifiska rakstura ēkas, kuras nav paredzētas dzīvošanai, bet kurās ir izveidoti atsevišķi dzīvokļi. Neapdzīvojamas ēkas, ko likumdevējs saskaņā ar šo likumu ir vēlējies izslēgt no privatizācijas, — skolas, stacijas un citas tamlīdzīgas ēkas — ir publiskas ēkas, kas paredzētas, piemēram, izglītības iegūšanai vai pakalpojumu sniegšanai.

No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka ēkai „Acones dzelzceļa stacija" ir jāatbilst ēkas reālajam izmantošanas mērķim, pretējā gadījumā tas zaudē savu ekskluzīvo atšķirību no citām ēkām, kurā ir vairāki dzīvokļi un kuras ir nododamas privatizācijai.

[21] Administratīvās apgabaltiesas ieskatā lietā nepastāv strīds, ka uz pieteicēju privatizācijas ierosinājuma iesniegšanas dienu, 2006.gada 15.augustu, ēka „Acones dzelzceļa stacija" netika izmantota tās mērķim kā dzelzceļa stacijas

ēka, jo šajā dzelzceļa posmā uz to brīdi dzelzceļa pakalpojumi vairs netika sniegti. Apstāklis, ka VAS „Latvijas dzelzceļš" ēku izmantojis savām vajadzībām, bet ne kā publisko ēku, apgabaltiesa uzskata par nepietiekamu ēkas dzīvojamās daļas saglabāšanai VAS „Latvijas dzelzceļš" pamatkapitālā. Bez tam no lietas materiāliem izriet, ka trešā persona ir pieņēmusi lēmumi par minētās ēkas pārdošanu izsolē, tādējādi apgabaltiesa konstatē, ka VAS „Latvijas dzelzceļš" nav nolūka arī turpmāk ēku izmantot dzelzceļa stacijas ierīkošanai.

Satversmes tiesas 2002.gada 11.novembra spriedumā atzīts, ka iedzīvotāju tiesības piedalīties dzīvokļu privatizācijas procesā ierobežojamas tikai un vienīgi likumā paredzētā kārtībā. Tādējādi Dzīvokļu privatizācijas likums par pamatmērķi atzīst īrnieka tiesības privatizēt savu īrēto dzīvokli.

Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka situācijā, kad līdz privatizācijas procesa beigām ir mainījies neprivatizējama īpašuma statuss un ēka, kurā ir izīrēti dzīvokļi, ir zaudējusi ekskluzīvo izmantošanas mērķi, personām, ar kurām ir noslēgts dzīvojamās telpas īres līgums, rodas Dzīvokļu privatizācijas likumā noteiktās tiesības uz dzīvokļa privatizāciju.

[22] Dzīvokļu privatizācijas likuma 29.panta pirmā daļa paredz, ka ne vēlāk kā triju mēnešu laikā pēc lēmuma par dzīvojamās mājas privatizācijas uzsākšanu pieņemšanas privatizācijas komisija piedāvā pirkt privatizācijas objektu, nosūtot par to paziņojumu.

Likuma 81.panta pirmajā daļā noteikts, ka pēc tam, kad saņemts paziņojums par privatizāciju kavējošiem iemesliem, dzīvokļa vai viendzīvokļa mājas īrniekam, kā arī mākslinieka darbnīcas nomniekam ir tiesības līdz 2006.gada 31.augustam iesniegt privatizācijas komisijai privatizācijas ierosinājumu. Saskaņā ar likuma 79.panta 2.punktu viens no privatizāciju kavējošiem iemesliem ir tas, ka nav pabeigta dzīvojamās mājas vai tās daļas izslēgšana no valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrības pamatkapitāla atbilstoši šā likuma 74.panta noteikumiem.

Ņemot vērā, ka ne VAS „Latvijas dzelzceļš", ne Ministru kabinets nav pieņēmis lēmumu par Dzīvokļu nodošanu privatizācijai un ka Dzīvokļi nav izslēgti no VAS „Latvijas dzelzceļš" pamatkapitāla, Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pieteicējiem bija tiesības iesniegt privatizācijas ierosinājumu līdz 2006.gada 31.augustam un pieteicēji to ir izdarījuši minētajā termiņā, iesniedzot Satiksmes ministrijā 2006.gada 15.augusta iesniegumu.

Saskaņā ar Dzīvokļu privatizācijas likuma 83.pantu pēc tam, kad zuduši dzīvojamās mājas privatizāciju kavējošie iemesli, persona, kura privatizācijas ierosinājumu iesniegusi līdz 2006.gada 31.augustam vai persona, kura šā privatizācijas objekta privatizācijas tiesības likumīgi ieguvusi pēc privatizācijas ierosinājuma iesniegšanas, attiecīgo dzīvokli [..] privatizē šajā likumā noteiktajā kārtībā, iesniedzot privatizācijas pieteikumu ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā pēc tam, kad pašvaldības dome (padome) vai Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūra pieņēmusi lēmumu par dzīvojamās mājas privatizācijas uzsākšanu, ja tas pieņemts pēc 2006.gada 31.augusta.

No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pēc Ministru kabineta lēmuma pieņemšanas par Dzīvokļu nodošanu privatizācijai pieteicējiem būs tiesības iesniegt privatizācijas ierosinājumu par Dzīvokļu privatizāciju.

[23] Dzīvokļu privatizācijas likuma 74.panta otrā daļa paredz, ka dzīvojamās mājas, kuras iekļautas valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību pamatkapitālā, privatizējamas šajā likumā noteiktajā kārtībā tikai pēc tam, kad tās izslēgtas no valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību pamatkapitāla.

Likuma 7.panta pirmajā daļā noteikts, ja daudzdzīvokļu māja pilnībā vai daļēji atrodas uz valsts vai pašvaldības īpašumā esošas zemes, uz kuras iegūšanu īpašumā kaut vienam no privatizētājiem pastāv ierobežojumi saskaņā ar [..] Dzelzceļa likumu vai citiem likumiem, privatizācijas objekts ir dzīvojamā mājā esošs dzīvoklis (kopējā dzīvokļa domājamā daļa), neapdzīvojamā telpa vai mākslinieka darbnīca kopā ar attiecīgu kopīpašumā esošu dzīvojamās mājas domājamo daļu. Privatizētā objekta īpašniekam ir valsts vai pašvaldības īpašumā esošā zemes gabala nomas tiesības uz 99 gadiem.

Savukārt saskaņā ar likuma 74.panta trešo daļu valsts dzīvojamās mājas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā nododamas privatizācijai Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūrai vai pašvaldībām. Pašvaldībām nodotās dzīvojamās mājas kļūst par pašvaldību īpašumu. Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūrai nodotās dzīvojamās mājas paliek iepriekšējā valdītāja valdījumā un apsaimniekošanā arī pēc tam, kad pieņemts lēmums par dzīvojamās mājas privatizācijas uzsākšanu, izņemot gadījumus, kad pēc vienošanās ar iepriekšējo valdītāju Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūra pārņem attiecīgās dzīvojamās mājas savā valdījumā un apsaimniekošanā.

Ņemot vērā minēto, Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka Satiksmes ministrijai ir jānodrošina, lai VAS „Latvijas dzelzceļš" pieņemtu lēmumu par Dzīvokļu izslēgšanu no pamatkapitāla. Tā kā pieteicēju mērķis ir panākt lēmuma pieņemšanu par Dzīvokļu nodošanu privatizācijai, Administratīvā apgabaltiesa spriedumā nenorāda, kādā apjomā ēka ,,Acones dzelzceļa stacija" ir nododama privatizācijai un kurām institūcijām kādā secībā ir jāpieņem tālākie lēmumu privatizācijas nodrošināšanai. Apgabaltiesa arī neuzdod Satiksmes ministrijai nodrošināt galīgā lēmuma par Dzīvokļu nodošanu privatizācijai, jo šo jautājumu risināšana nav ministrijas kompetencē.

[24] Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajā daļā noteikts, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka atbildētājai, kas šajā lietā ir Latvijas Republika, uzliekams pienākums atmaksāt pieteicējiem viņu samaksāto valsts nodevu 10 latu apmērā katram par pieteikuma iesniegšanu un 5 latus solidāri par apelācijas sūdzības iesniegšanu.

[25] Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa nav pareizi piemērojusi tiesību normas, līdz ar to pirmās instances tiesas spriedums nav tiesisks un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

I.M., A.G. un *A.J.* pieteikumu apmierināt.

Atzīt, ka dzīvokļi Nr.1, 3, 5, Rīgas rajonā, Stopiņu novadā, ēkā ,,Acones dzelzceļa stacija", ir nododami privatizācijai.

Satiksmes ministrijai nodrošināt, lai 2 mēnešu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas valsts akciju sabiedrība „Latvijas dzelzceļš" pieņem lēmumu par dzīvokļu Nr.1, 3, 5 Rīgas rajonā, Stopiņu novadā ēkā ,,Acones dzelzceļa stacija", nodošanu privatizācijai.

Uzlikt pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt *I.M., A.G.* un *A.J.* valsts nodevu desmit latu apmērā katram un valsts nodevu piecu latu apmērā solidāri.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja U.Mihailova

Tiesneši S.Kanenberga

E.Puriņš